

**Palvelualojen
ammattiliitto**
Servicefacket

Lausunto

31.05.2021

Asia: VN/12442/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Lakiesityksen tavoite terveysturvallisen matkustamisen edistämiseen on tervetullut. Suomen tulee noudattaa asiassa EU-maiden yhteisiä linjauksia eikä esittää maahantulon edellytyksenä epidemiologisesti ja rokotuskattavuuden näkökulmasta perusteettoman tiukkoja vaatimuksia.

Hallituksen esitys pyrkii luomaan kategorisesti samat säännöt kaikille maahantulijoille. Lainsäädännön selkeyden näkökulmasta tämä on varmasti toivottavaa, mutta pandemian hoidon erivaiheisuus (epidemiologinen tilanne, rokotekattavuus) eri lähtömaissa tulisi huomioida paremmin.

Suomikin on sitoutunut EU-linjauksiin, joiden mukaan kolmansista maista, joiden covid-19-ilmaantuvuusluku on 75/100 000 viimeisen 14 päivän aikana (ns. vihreä maa), tulee voida matkustaa EU:n alueelle ilman terveysturvallisuuteen liittyviä rajoituksia. Samojen sääntöjen tulisi olla voimassa myös EU-alueen sisäisessä matkustamisessa.

Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?

Sosiaalinen ja inhimillinen kustannus

Matkailu- ja ravintola-alan lomautukset ja irtisanomiset ovat pandemian aikana moninkertaistuneet. Esimerkiksi Lapin matkailuliiketoiminnasta ja Suomen lentoasemien ympäristöön syntyneistä yrityskeskittymistä on kadonnut kymmeniä tuhansia työpaikkoja.

Tämän kaiken aiheuttama sosiaalinen ja inhimillinen kustannus on ollut valtava. PAMin tutkimusten mukaan merkittävä osa matkailu- ja ravintola-alan työntekijöistä on viimeisen vuoden aikana joutunut tinkimään jopa ruoasta ja lääkkeistä. Tämä tilanne ei saa enää jatkua.

Epidemiatilanteen ollessa vakava ovat matkailualan työntekijät olleet valmiita uhrauksiin. Nyt kun tartuntamäärät laskevat ja rokotekattavuus kasvaa koko Euroopassa, on aika tarjota helpotusta toimialan kohtuuttomasti kärsineille työntekijöille. Heille pitää mahdollistaa toimeentulo ja hyvinvointi oman työnsä kautta. Työntekijät ovat valmiita kantamaan osansa terveysturvallisen matkustamisen edistämiseksi, jos heille vain annetaan siihen mahdollisuus.

Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi rajat ylittävässä liikenteessä?

Maahantulon edellytykset

Maahantulon edellytykset tuodaan laissa esiin periaatteessa selkeästi. Esityksen mukaan Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä. Jos Suomeen saapuvalla henkilöllä ei olisi esittää covid-19-testitodistusta, hänen tulisi käydä testissä Suomeen saavuttuaan.

Maahantulon edellytyksenä pidetään rokotesarjaa eli kahta rokotusta. Jo yksi rokote vähentää merkittävästi riskiä saada tai tartuttaa covid-19-tautia. Tämä on myös Suomen omassa rokotusstrategiassa noteerattu asia. Suomessahan aika ensimmäisen ja toisen rokotteen välillä on eurooppalaisittain melko pitkä. Suomen linjan mukaista olisi luopua toisen rokotteen vaatimuksesta.

Sen lisäksi heidän, joilla olisi ennakkotestitodistus tai jotka olisivat käyneet testissä Suomeen saavuttuaan, tulisi käydä toisessa covid-19-testissä 3-5 vuorokauden kuluessa Suomeen saapumisesta.

Tällainen kahden testin vaatiminen ei ole linjassa Euroopan komission ja usean EU-maan suositusten ja toimintatapojen kanssa, joiden mukaan yksi negatiivinen covid-19-testitulos on riittävä terveysturvalliselle matkustukselle.

Monessa maassa rokotuskattavuus alkaakin olla hyvällä mallilla. Riskiryhmille annetaan jo toista rokotetta ja taudin aiheuttama rasite terveydenhuollon kantokyvyllä kevenee päivä päivältä. Rokotekattavuuden kasvaessa riski sairastua covid-19-tautiin pienenee.

Omaehtoinen karanteeni

Lakiesityksen pykäläluonnoksissa ei edellytetä maahan saapuvalta omaehtoista karanteenia. Samalla esityksen perusteluissa mainitaan, että matkustajaa tullaan kehottamaan välttämään lähikontakteja ennen ensimmäiseen testiin hakeutumisesta myöhemmän toisen testi tulosten saapumiseen saakka. Tämä muistuttaa hyvin paljon omaehtoista karanteenia. Esitys olisi hyvä muokata sisäisesti johdonmukaiseksi.

Voimassaoloaika

Lain on määrä astua voimaan mahdollisimman pian ja olla voimassa 31.5.2022 asti. Rokotekattavuuden kasvun ja pandemian olosuhteiden positiivisten muutosten myötä tälle ei ole tarvetta, vaan voimassaoloaika voi olla huomattavasti lyhyempi.

- **Mille rajanylityspisteille terveydenhuollon henkilökuntaa on resursoitu? (nimet)**
- **Millä aikavälillä terveystervanomaisia on em. rajanylityspisteillä paikalla tällä hetkellä? (tuntia/vrk)**
- **Kuinka paljon terveydenhuollon henkilöresurssia rajanylityspisteille oli huhtikuussa 2021 resursoitu henkilötyövuosina?**

-

Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?

-

Mitä mahdollisuuksia ja ratkaisuvaihtoja on käytettävissä organisaatiossanne tai alueellanne ehdotettujen säännösten toimeenpanoon liittyen?

-

Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?

-

Laakkonen Mikko
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry